

SYSSLINGEN

Medlemsblad 4, 2022 Årgång 29
ISSN 2003-3109

Kallelse

Till ordinarie höstmöte med Södra Roslagens släktforskarförening tisdagen den 15 november kl 19.00 i Träffpunkt Kanonen, Hamngatan 50, Vaxholm.

Förslag till dagordning

1. Mötets öppnande
2. Val av ordförande och sekreterare för mötet
3. Val av rösträknare tillika justeringsmän
4. Fråga om kallelse till mötet behörigen skett
5. Godkännande av dagordning
6. Verksamhetsplan för 2023
7. Budget och medlemsavgift för 2023
8. Beslut om antalet ledamöter i styrelsen
9. Val av fyra styrelseledamöter för åren 2023-2024
10. Val av en revisor för åren 2023-2024, samt en revisorssuppleant för 2023
11. Stadgeändring
12. Övriga frågor
13. Mötets avslutande

Efter mötesförhandlingarna kommer vi att få lyssna till ett föredrag av Lennart Elg som berättar om ett antal bergslagssmeder i hans släkt, som kom att emigrera till USA när de gamla järnbruken lades ned i slutet av 1800-talet och lite om deras öden i USA. Så vi har ju lite trevligt att se fram emot innan vi den 22 december äntligen går mot ljusare tider.

Föreningens adress:
Muskötvägen 2
184 60 Åkersberga

Styrelse:

Ordförande	Anita Järvenpää	070-629 25 32
<i>e-post:</i>	<i>anita.jarvenpaa@telia.com</i>	
Vice ordförande/ Sekreterare, <i>e-post</i>	Christer Lind	08-541 310 75
	<i>ch2.lind@roslagen.be</i>	
Kassör	Ingalill Hallberg	070-954 62 33
<i>e-post:</i>	<i>ingalillhallberg@telia.com</i>	
Ledamot	Torbjörn Claar	070-884 81 23
<i>e-post:</i>	<i>claar@telia.com</i>	
Ledamot	Tore Österman	070-542 05 05
<i>e-post:</i>	<i>toreosterman@gmail.com</i>	
Ledamot	Dick Fagerqvist	070-354 13 70
<i>e-post</i>	<i>dick.fagerqvist@gmail.com</i>	
Ledamot	Susanne Fagerqvist	070-722 14 12
<i>e-post</i>	<i>sysslingen@hotmail.com</i>	

Bidrag till medlemstidningen Sysslingen kan sändas till redaktören, Susanne Fagerqvist, Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga, tel. 070-722 14 12

Ansvarig utgivare: Anita Järvenpää
E-post: sysslingen@hotmail.com, eller
Hemsida: blogg.roslagen.be
Hemsidesansvarig: Lars Ove Westlén, Ann Lundgren

För signerade bidrag ansvarar författaren.
Citat får göras ur Sysslingen om källan anges.

Medlemsavgift

Avgiften är 125 kronor per medlem och år och 25 kronor för medlem under 25 år. Betalas till föreningens

plusgirokonto: 448 57 91-0

Glöm inte att ange namn, adress och e-postadress.

Innehåll

Kallelse	1
Ordföranden har ordet.....	3
Förslag till verksamhetsplan 2023	3
Förslag till budget 2023	3
Valberedningens förslag till ledamöter vid höstmötet 2022.....	4
Södra Roslagens släktforskarförening	4
Lite ur kurs ... i min släktforskning.....	6
Boktipset	9
Kulturnatt i Vaxholm	10
Medlemsträff i Åkersberga	11
Sysslingens 2023.....	12

Redaktionen har ordet

Nu har vi höst och snart är det jul. Veckorna stormar fram och man hinner som vanligt ingenting av det man borde. Hoppas ni hinner ta det lugnt inför kommande högtider och kanske även passa på att släktforska.

I detta nummer hittar ni kallelsen till vårt höstmöte m.m.

Vi har helt tömt vår bank av artiklar och vill gärna att ni skickar in texter till oss. Alltid trevligt att få läsa om medlemmars forskning och upptäckter.

Får också passa på att önska alla en riktigt God Jul och ett Gott Nytt År.

Redaktören

E-post: sysslingen@hotmail.com

***Nästa nummer av Sysslingen
kommer i februari/mars 2023***

Ordföranden har ordet

Så var det höst igen! Mörkt när man vaknar och mörkt långt innan det är dags att gå och lägga sig. Tur att man har släktforskning att trösta sig med.

Om några veckor är det dags för höstmöte igen. Att mötet äger rum i Vaxholm även denna gång beror på att vi haft svårt att hitta lämplig lokal i Åkersberga.

Anita Järvenpää

Förslag till verksamhetsplan 2023

1. Verka för att öka föreningens medlemsantal
2. Arrangera medlemsträffar i Ljusterö, Vaxholm och Åkersberga.
3. Arrangera aktiviteter som studiebesök, forskarkvällar och liknande på medlemmarnas förslag.
4. Bemanna jourhavande släktforskare på lördagar i biblioteken i Vaxholm och Åkersberga, utom i maj-augusti.
5. Arrangera föredrag eller liknande vid föreningens stadgeenliga årsmöte.
6. Arrangera våravslutning med utflykt.
7. Ge ut vår tidning Sysslingen
8. Inköpa och installera fler register/program på föreningens datorer

---

Förslag till budget 2023

Intäkter:	
Medlemsavgifter	15500
Summa intäkter	15500
Kostnader:	
Sysslingen	4000
Förbunds och stämmokostnader	3000
Abonnemang	7000
Övriga kostnader	1500
Summa kostnader	15500
Över/underskott	0

Styrelsen föreslår oförändrad medlemsavgift för 2023 d.v.s. 125:- per medlem och 25:- för medlem under 25 år.

Styrelsen förbehåller sig rätt att omfördela kostnaderna om behov uppstår.

Avgift till förbundet 24kr/medlem

Valberedningens förslag till ledamöter vid höstmötet 2022

Funktion		Mandatperiod		Namn
Styrelseledamot	2 år	2023 till 2024	Omval	Dick Fagerqvist
Styrelseledamot	2 år	2023 till 2024	Nyval	Lars Ove Westlén
Styrelseledamot	2 år	2023 till 2024	Omval	Tore Österman
Styrelseledamot	2 år	2023 till 2024	Nyval	Peter Cleve
Revisor	2 år	2023 till 2024	Omval	Birgit Lindkvist
Revisorssuppleant	1 år		Omval	Leif Gannert

Södra Roslagens släktforskarförening

Stadgar

Föreningen bildad 7 februari 1989. Stadgarna antagna 25 april 1989. § 3 ändrad genom beslut 27 mars och 12 november 2007.

1. Föreningens namn är Södra Roslagens släktforskarförening.
2. Föreningens ändamål är att stödja och stimulera släktforskning inom södra Roslagen.
3. Föreningen är ansluten till Sveriges släktforskarförbund. Beslut om eventuellt utträde fattas av årsmötet.
4. Föreningens verksamhets- och räkenskapsår är kalenderåret.
5. Var och en som erlägger beslutad medlemsavgift är medlem i föreningen. Medlem kan således vara bosatt utanför södra Roslagen.
6. Föreningen ska årligen hålla årsmöte före maj månads utgång. Kallelse till årsmöte utfärdas av styrelsen och tillställs varje medlem minst tio dagar i förväg. Kallelsen ska innehålla uppgift om vilka ärenden som ska behandlas
7. Vid årsmötet ska följande ärenden behandlas:
  - a) Val av mötesordförande
  - b) Val av mötessekreterare
  - c) Val av två personer som tillsammans med ordföranden ska justera mötesprotokollet

- d) Fråga om mötets stadgeenliga utlysande
  - e) Föredragning av styrelsens verksamhetsberättelse för föregående verksamhetsår
  - f) Föredragning av revisionsberättelse för föregående verksamhetsår
  - g) Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för föregående verksamhetsår
  - h) Beslut om verksamhetsplan och budget för innevarande verksamhetsår.
  - i) Beslut om medlemsavgift för nästa verksamhetsår.
  - j) Val av ordförande, de år mandatperioden utgår
  - k) Beslut om antal ledamöter i styrelsen
  - l) Val av styrelseledamöter för de ledamöter där mandatperioden utgår
  - m) Val av en revisor och en revisorssuppleant
  - n) Val av valberedning, varav en sammankallande.
8. Föreningens styrelse består av ordförande och minst fem övriga ledamöter. Alla väljs för en tid av två år. Valen skall beredas av valberedningen och anordnas så att hälften av ledamöterna väljs ena året och återstoden det andra året under en tvåårsperiod. Styrelsen utser inom sig vice ordförande, sekreterare och kassör. Mandatperioden börjar omedelbart och varar till nästa årsmöte.
9. Valberedning bestående av tre ledamöter som utses på årsmötet. Mandatperioden börjar omedelbart och varar till nästa årsmöte.
10. Extra årsmöte ska hållas:
- a) då styrelsen fattar beslut därom
  - b) då revisorerna begär det
  - c) då minst en tredjedel av föreningens medlemmar skriftligen begär det
11. Vid årsmöte har varje närvarande medlem som betalat medlemsavgift en röst. Röstning förrättas med slutna sedlar om någon medlem yrkar detta, annars sker alla röstningar öppet. Vid lika röstetal har ordförande utslagsröst.
12. Styrelsen sammanträder på ordförandens kallelse. Den får fatta beslut endast om minst halva antalet ledamöter är närvarande. Vid sammanträdena ska protokoll föras.
13. Det åligger styrelsen att:
- a) besluta i föreningens angelägenheter mellan årsmötena
  - b) bereda de ärenden som ska behandlas på årsmötena
  - c) verkställa årsmötenas beslut
  - d) förvalta föreningens tillgångar
  - e) föra förteckning över föreningens medlemmar
14. Styrelsens förvaltning ska granskas av två revisorer. Varje år väljs en revisor med två års mandattid. Varje år väljs också en revisorssuppleant med ett års mandattid.
15. Årligen före februari månads utgång ska styrelsen för granskning ha överlämnat protokoll, räkenskaper och verksamhetsberättelse för föregående verksamhetsår.
16. Revisorerna ska avge en revisionsberättelse som innehåller yttrande i fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
17. Ändring av dessa stadgar ska beslutas på ett årsmöte.

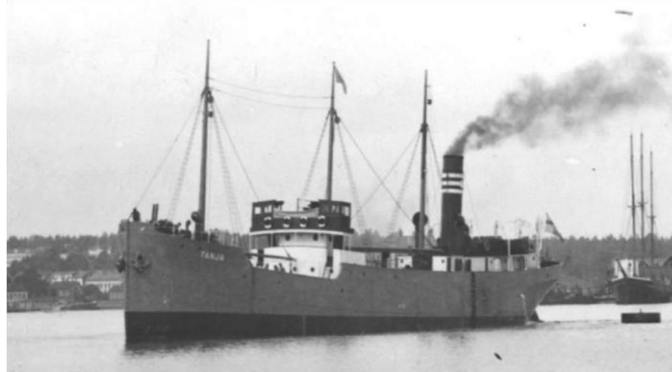
18. Upplösning av föreningen ska beslutas i samma ordning som en ändring av stadgarna. Om föreningen upplöses ska dess tillgångar överlämnas till sammanslutning med liknande ändamål eller till offentligt arkiv eller bibliotek. Beslut härom ska fattas på föreningens sista årsmöte.

Lite ur kurs ... i min släktforskning

En styvmorfar som försvann i djupet på Östersjön 1930, med båten som hette S.S. Tanja. Svensk lastångare på 692 brt. Byggd 1916 på Scheepsbauwerk Hardinxveld, Holland. Hennes första namn var Noordzee. 1919 fick hon ny hamn och fick då heta Hengelo.

1923 såldes hon till Kohlenimport AG, Königsberg, och fick namnet Poseidon. I december 1925 grundstötte hon på ett skär lite norr om Gotland. I januari 1926 såldes hon för skrotning, till ett bärgningsföretag i Stockholm. De valde att reparera och döpa om henne till Tanja.

En kvinnlig passagerare hade accepterats med ombord, inför sista resan. Besättningen hade knorrat om olycksrisken, med kvinnor ombord på båtar, som inte är passagerarfartyg.

Tanjas sista resa var mellan Danzig och Göteborg, med en last av 900 ton kol. Sista gången man hört något från fartyget var den 10:e november 1930, när de låg vilande i mycket hårt väder, söder om Bornholm. Eftersom radion var tyst, och Tanja aldrig anlöpte hamnen med kol enligt överenskommelse, ansågs hon förlist.

Under sjöförhöret blev fartyget konstaterat: "gått till botten med man och allt", 14 personer saknas. Damparen Gustafsberg som haft samma resväg, var den sista som haft radiokontakt med Tanja dagen före. Kapten Albinson på motorskeppet Lisa, som låg i nödhavn hade följt radiokonversationen. Vi 20-tiden på olyckskvällen hade himlen lyst upp, och ett dån hörts i fjärran.

En varm och lugn sommardag år 1995 dök Tanja återigen upp och visade sig på vrakletarnas ekolod. En 7 meter lång och kraftigt avgränsad ås på botten. Sikten var inte så bra vid deras första dyk. Det fanns strömmar och turbulens runt vraket, som ligger på styrbords sida på 48 meters djup.

På grund av dessa omständigheter kunde de inte inspektera runt om. Men de kunde se att bryggan och maskinen inte placerats som det normalt är i förhållande till varandra på en sådan lastångare. Vid efterföljande dyk var sikten betydligt bättre och de hade så småningom bildat sig en god bild av fartygstyp. Väl hemma gick arbetet igång och inleddes i arkivet, med identifiering av vraket. Men innan de jämfört skeppsbrott i området, med fartygets storlek, last, uppskattad ålder och nationalitet. Enligt typgodkännandemärket på lanternnglasen som var svenska, hade gått något år och det hade åter blivit sommar. Denna sommar hade de

fått tillstånd att bärga delar från vraket, och fann till sist, det som är säkert identifierade, att det är lastångaren Tanja, som försvann nästan 70 år tidigare.

Spännande historia på det hela. Fast mina sök ledde lite ur kurs. Våren 1928 havererade luftskeppet Italia mot drivisen nordost om Svalbard. Under mer än en månad pågick världens, dittills största räddningsaktion, vilken kom att kosta 17 personer livet.

Den 15 april satte luftskeppet Italia kurs norrut från Milano med tjugo mans besättning. Däribland en svensk, meteorologen Finn Malmgren från Uppsala universitet. Dessutom hade man med Nobiles hund Titina. När man den 3 maj passerade Stockholm, tog man en extra sväng över Dalstigen i Äppelviken i Bromma. Där bodde nämligen Finn Malmgrens mamma.

Den 25 maj år 1928 går larmet från stödfartyget Città di Milano i Kungsfjorden på Svalbard. General Umberto Nobile och luftskeppet Italia är försvunna i polarhavet. Två flygplan flögs upp från Rom, men italienarna tackade av prestigeskäl nej till internationell hjälp.

Detta hindrade emellertid inte att det utrustades privata räddningsexpeditioner. Det låg nämligen en hel del försäkringspengar i potten. Bara Nobile var värd 75 000 svenska kronor.

Två norska slädhundsgrupper gav sig iväg för att leta längs Svalbards kust. En rysk isbrytare stävade västerut. En svensk räddningsstyrka med tre plan anlände. Roald Amundsen hyrde en fransk flygbåt, och begav sig från Tromsø mot Svalbard med fem mans besättning. Men planet kom aldrig fram, och norrmännen fick koncentrera sig på att leta efter honom. Han hittades aldrig.

Bristen på ordentlig planering gjorde att de olika räddningsgrupperna snart tvingades tillbringa större delen av sin tid med att undsätta varandra. Till slut letade alla efter alla.

En dryg vecka efter haveriet uppfattades Nobilegruppens nödsignaler av en rysk radioamatör i Archangelsk vid namn Nikolai Schmidt. Han larmade myndigheterna i Moskva, som vidarebefordrade meddelandet till italienarna via sovjetiska ambassaden i Rom. Efter ytterligare en vecka fick de nödställda äntligen radiokontakt med basskeppet. Det visade sig senare att ingen på Città di Milano hade lyssnat under de uppgjorda tiderna.

Här kommer lite saxade klipp från "När Nobile räddades av flyglöjtnant Einar Lundborg"

Sverige bidrag till operationen:

Pontongfly Hansa Brandenburg (Heinkel He5) "255" / Tornberg

Pontongfly Hansa Brandenburg (Heinkel He5) "257" / Jacobsson

Skifly Fokker C.V.M. "31" / Einar Lundborg

Skifly Fokker C.V.M. "32" / ble ikke brukt

Pontong/skifly de Hvailland 60 Moth S-AABN /Schyberg

Skifly Klemm-Daimler L.20 D-1357 / Ekman

Pontongfly Junkers G 24 "Uppland" S-AABG (fra ABA) / Viktor Nilsson.

Selfangerskuten Quest

Frakteskipet Tanja.

De båda enmotoriga Hansaflygbåtarna, 255 och 257, flögs till Göteborg för nedmontering och ilastning på transportfartyget Tanja. Lundborgs enmotoriga Fokker kom med tåget till

Göteborg. Ytterligare en större tremotorig Junkerflygbåt, Uppland, skulle, liksom polarforskaren Roald Amundsen, flyga direkt till Spetsbergen via Tromsö. Kapten Tornberg utnämndes till chef för expeditionen vars manskap fraktades med tåg till Narvik för att där mönstra ombord på det inhyrda norska fartyget Quest. På kvällen den 10 juni avgick Quest och ankom Tromsö påföljande dags kväll. Den 13 juni lämnade man Tromsö och ankom till Kungsfjorden den 18 juni och fortsatte upp till Danskön dit man kom påföljande dag. Tanja med flygplanen ombord anländer senare samma dag. Man ankrade upp i Virgohammen, d.v.s. Andrées hamn och började montera flygplanen. Junkerflygbåten Uppland landar dagen därpå efter att med bara en kort mellanlandning i Kungsfjorden ha flugit direkt från Tromsö. Från Amundsen hörs intet.

Vid denna tidpunkt hade en radiokontakt etablerats med de nödställda som befann sig någonstans nordost om Nordostlandet, d.v.s. nordost om östligaste Svalbard. Ett antal expeditioner var ute och sökte, men den svenska basen vid Danskön var den mest framskjutna. Två ryska isbrytare, Malygin och Krassin, var på väg.

De följande veckorna blev det dåligt väder med omväxlande dimma och storm vilket omöjliggjorde vidare hjälpinsatser. På flygfältet stod det en halv meter vatten täckt av en tunn is-skorpa. Något annat skidflygplan fanns ej heller tillgängligt. Isbrytaren Krassin var dock på väg. Efter två veckor beslutar sig Malmgren för att försöka ta sig över isen till Storön, men då dyker den ena Hansan upp ur dimman och kastar ner tre paket proviant. Junkern Uppland ska senare komma med mer förnödenheter. Dagen därpå, den 6 juli, lyckas Schyberg landa med en Moth som anlant bara någon dag tidigare. Han får med sig Lundborg som förs till Nobile ombord på Città di Milano.

Den 12 juli når Krassin fram och räddar först de återstående i Nobilegruppen och senare även de två återstående i Malmgrens grupp. Malmgren själv hade man tidigare tvingats lämna döende på isen. Amundsen återfanns aldrig.

En spännande berättelse som jag missat om jag inte letat. Fast min styvmorfar var vid denna tid sjöman på en annan fraktbåt mellan Göteborg och London. Inte alls lika spännande.

Lars Granath

Boktipset

”Bakom stadens kulisser” samt stadsvandring med besök i Bünsowska huset

I somras läste jag en intressant stockholmsantologi med rubriken ”Bakom stadens kulisser”. Rubrikerna i boken var:

”Ett plank på Stureplan”

”När stockholmarna bjöds ut på kafé”,

”Kärlekens bakgata-Norra Smedjegatan och bordellernas historia i Stockholm”,

”Stadsparken Humlegården som homosexuell skådeplats”

”Konsten att göra entré. Dörrar och portens väktare i det förra sekelskiftets Stockholm”

”Far i fönstret -Kommersiell konstruktion av kön och den nya mannen i 1930.talets skyltfönster”

”Den svenska syndens skyltfönster. Klara Norra kyrkogata 1965-1985”

Några veckor senare deltog jag i en stadsvandring med Karin Carlsson, historiker vid Stockholms universitet och författare till avsnittet med rubriken ”Konsten att göra entré”.

Vi samlades utanför Bünsowska huset som ligger på Strandvägen 29-33. Fastigheten som byggdes av träpatron Fredrik Bünsow under åren 1886-1888 har inte mindre än tre portar ut mot Strandvägen. Dessutom finns det ytterligare 14!!! stycken ingångar inne på gården. Portarna leder dels till respektive huvudport, dels finns det olika dörrar för tjänstefolk, köksingångar, källaringångar m.m. När fastigheten byggdes var den toppmodern. Man hade redan från början badrum, vattenklosetter, hissar och elektrisk belysning. Något som var mycket ovanligt i Stockholm på den tiden.

Ni som sett den gamla långfilmen ”Brita från grosshandlarhuset” kommer säkert ihåg en episod i början av filmen när Brita kommer till Stockholm för att tjäna piga. När hon går in genom den pampiga entrédörren (Strandvägen 31) sticker portvakten ut huvudet ur sin lucka och säger ”Det blir till att gå in andra vägen. Ja, runtom hörnet”

När vi som gick stadsvandring var klar med att beundra fasaden och gick ”runtom hörnet” mötte vi en man på väg in i fastigheten. När han hörde vad vi höll på med blev vi inbjudna för att titta på innergården. Vi kom in i en otroligt vacker innergård, och den hade faktiskt 14 dörrar in i fastigheten.

När mannen efter ett tag frågade om vi inte ville se trappuppgångarna också blev vår lycka total. Portuppgången Strandvägen 31 har ett vackert golv i svart vit marmor, svängt snidat mahognyräcke, som mynnade i en balustrad, som såg ut som en liten balkong mitt för portvaktsluckan. Vad balustraden använts till lyckades vi tyvärr inte lista ut. Fönstren mot gatan bestod av flerfärgat glas med bl.a. Bünsowska vapnet ingraverat. Om man tittade upp såg man ett fantastiskt utsmyckat tak. I den minimala, runda hissen fanns det skinnklädda bänkar. Allt bevarat ända sedan huset byggdes. Jag har tidigare bott på Östermalm och sett en hel del vackra portuppgångar, men den här tar utan tvekan priset. Idag ägs huset av en bostadsförening. En del av bostäderna består av en hel våning, medan andra är uppdelade i mindre lägenheter.

Efter besöket i Bünsowska huset fortsatte vi vår vandring för att titta på andra fasader och portar på Östermalm. Det finns otroligt mycket detaljer att titta på bara man tar sig tid att stanna upp och titta.

Anita Järvenpää

Kulturnatt i Vaxholm

Fredagen den 14 oktober var det dags för årets kulturnatt i Vaxholm.

Det var ett digert utbud av aktiviteter som erbjöds, bl a stadsvandring under ledning av Urban Fredriksson. I Vaxholms hembygdsgård höll Margareta Brandberg föredrag med rubriken "Strömmingsfisket i Vaxholm". Dessutom bjöd man på olika musikarrangemang, workshops, eldshow och utdelning av årets kulturstipendium.

Kerstin Modig och jag fanns på plats på stadsbiblioteket där vi visade hur man börjar släktforska.

Kulturnatten avslutades först dagen därpå med författarbesök av Jan Eliasson och föredrag och visning i Villa Akleja av Claes Moser.

Anita Järvenpää

Medlemsträff i Åkersberga

Måndagen den 17 oktober hade vi medlemsträff i Åkersberga och då visade och berättade Margareta Paulson om knep och nyheter i släktforskarprogrammet Disgen 2021.

Sysslingen 2023

Eftersom vi fr.o.m. nästa år kommer ha ett årsmöte kommer även tidningens datum att ändras. Vi har också haft svårt att få in artiklar till vår tidning och vill gärna att ni kommer med bidrag. Bidrag till tidningen kan sändas via e-post eller vanligt brev till:

e-post: Sysslingen@hotmail.com eller susanne.fagerqvist@gmail.com
brev: *Susanne Fagerqvist, Murkelvägen 137, 184 34 Åkersberga.*

Revisorer:

Birgit Lindkvist 070-219 92 17
Lennart Elg 08-540 619 96

Suppleant

Leif Gannert 08-541 303 70

Valberedning:

Sammankallande Arne Sundberg 070-593 87 93
Carl-Göran Backgård 076-317 01 27
Rune Atling 072-327 43 53

Redaktionskommitté:

Susanne Fagerqvist Ulla Persson
Arne Sundberg Leif Gannert
Anita Järvenpää Olle Kungberg
Nils Lindgren Dick Fagerqvist
Lars Granath Tore Österman

